

Briselē, 2026. gada 4. maijā
(OR. en)

8821/26

ENER 211
FISC 156
ECOFIN 559
COMPET 514
ENV 441
IND 299

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2026. gada 30. aprīlis

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: C(2026) 2850 final

Temats: KOMISIJAS IETEIKUMS
(30.4.2026)
par atbalstu energokopienų attīstībai un par pašpatēriņa potenciāla
maksimālu izmantošanu

Pielikumā ir pievienots dokuments C(2026) 2850 final.

Pielikumā: C(2026) 2850 final

Briselē, 30.4.2026.
C(2026) 2850 final

KOMISIJAS IETEIKUMS

(30.4.2026)

par atbalstu energokopienų attīstībai un par pašpatēriņa potenciāla maksimālu izmantošanu

{SWD(2026) 126 final}

KOMISIJAS IETEIKUMS

(30.4.2026)

par atbalstu energokopienų attīstībai un par pašpatēriņa potenciāla maksimālu izmantošanu

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,
tā kā:

- (1) Šis ieteikums aptver atjaunīgo energoresursu pašpatērētājus, kas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/2001¹ 2. panta 14) punktā definēti kā no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas pašpatērētāji, un aktīvos lietotājus, kas definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/944² 2. panta 8. punktā un iesaistīti atjaunīgās enerģijas pašražošanā un patēriņā (“pašpatēriņš”), t. sk. enerģijas kopīgošanā, kas Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 10.a punktā definēta kā enerģijas koplietošana. Šis ieteikums attiecas arī uz atjaunīgās enerģijas energokopienām, kas Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 16. punktā definētas kā atjaunojamās enerģijas kopienas, un iedzīvotāju energokopienām, kas definētas Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 11. punktā un iesaistītas atjaunīgās enerģijas pašražošanā un citos energopakalpojumos.
- (2) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/944 15.a pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāiedibina tiesības uz enerģijas kopīgošanu, kas cita starpā nodrošinās, ka “visām mājsaimniecībām, mazajiem uzņēmumiem un vidējiem uzņēmumiem, publiskām struktūrām un, ja dalībvalsts tā nolēmusi, citām galalietotāju kategorijām ir tiesības piedalīties enerģijas koplietošanā kā aktīviem lietotājiem”. Šo tiesību konsekventa īstenošana ir būtiska, lai atraisītu jaunus uzņēmējdarbības modeļus, stimulētu vietējās investīcijas un uzlabotu sistēmas elastību.
- (3) Plānā *REPowerEU*³ ir uzsvērts, ka energokopienām un pašpatēriņam ir potenciāls palīdzēt risināt svārstīgo un augsto enerģijas cenu problēmu, un dalībvalstis aicinātas straujāk transponēt paketi “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā”. ES saules enerģijas stratēģijā⁴ īpaši atzīts, ka energokopienām un pašpatēriņam ir ievērojams potenciāls paātrināt saules enerģijas ieviešanu. Tajā izvirzīta kopīga politiska iecere līdz 2025. gadam katrā pašvaldībā, kurā iedzīvotāju skaits pārsniedz 10 000, izveidot vismaz vienu atjaunīgās enerģijas energokopienību. Energoefektivitātes direktīvā (ES) 2023/1791 paredzēts, ka pašvaldībās, kurās ir vairāk nekā 45 000 iedzīvotāju, vajadzētu novērtēt energokopienību lomu vietējos siltumapgādes un dzesēšanas plānos.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija) (OV L 328, 21.12.2018., 82.-209. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>)

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 158, 14.6.2019., 125.-199. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>)

³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: Plāns *REPowerEU*, COM(2022) 230 final.

⁴ [EUR-Lex - 52022DC0221 - LV - EUR-Lex.](http://eur-lex.europa.eu/lexuris/lexuris.do?uri=CELEX:52022DC0221-LV-LEX)

- (4) ES satvarā uzsvars ir likts uz taisnīgumu un iekļautību. Gan Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2023/955⁵, gan Komisijas Ieteikumā (ES) 2023/2407⁶ ir atzīts, ka energokopienām un pašpatēriņa shēmām, piemēram, enerģijas kopīgošanai, ir potenciāls palīdzēt aizsargāt neaizsargātas un enerģētiskās nabadzības skartas mājsaimniecības. Tāpēc dalībvalstīm būtu jāveicina tas, ka energokopienās un atjaunīgās enerģijas projektos iesaistās plašs cilvēku loks, tai skaitā neaizsargātas mājsaimniecības, enerģētiskās nabadzības skartas mājsaimniecības un mājsaimniecības, kurās ir personas ar invaliditāti.
- (5) Labi izstrādāti veicinošie satvari energokopienām, individuālam pašpatēriņam un enerģijas kopīgošanai var palīdzēt īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāra 20. principu, kas apstiprina ikvienas personas tiesības piekļūt kvalitatīviem pamatpakalpojumiem, tostarp enerģijai.
- (6) Lētākas enerģijas rīcības plānā⁷, ar ko Komisija nāca klajā 2025. gada 26. februārī, ir izvirzīts mērķis padarīt enerģiju lētāku, paātrināt atjaunīgās enerģijas ieviešanu un samazināt Savienības atkarību no fosilā kurināmā un enerģijas importa. Tas arī veicina tīras rūpniecības kursa⁸ mērķu sasniegšanu, stiprinot vietējās investīcijas, konkurētspēju un sociālo taisnīgumu, pateicoties vienkāršotiem, paredzamiem un pārredzamiem satvariem. Lai sasniegtu šos mērķus, Iedzīvotāju enerģētikas paketes⁹ mērķis ir vēl vairāk palielināt iedzīvotāju un kopienu līdzdalību enerģētikas pārkārtošanā un dot tiem iespēju ražot, uzkrāt, patērēt, kopīgot vai pārdot savu atjaunīgo enerģiju, lai panāktu stabilu piekļuvi lētām enerģijas cenām.
- (7) Tā kā energokopienas ir atkarīgas no sabiedrības iesaistes un bieži vien arī brīvprātīga darba, tās saskaras ar specifiskiem tehnisko spēju, laika un finansiāliem ierobežojumiem, kas ietekmē projekta attīstības ciklu, kā arī ceļu uz enerģijas tirgiem. Energokopienām sevišķi grūti ir mobilizēt finansējumu projektu attīstīšanas agrīnajos posmos, pārvaldīt sarežģītas administratīvās procedūras, investēt tehniskajā infrastruktūrā vai veikt tirgus darbības¹⁰.
- (8) Lai palīdzētu pārvarēt šos ierobežojumus un veicinātu vienlīdzīgu attīstību visā Savienībā, jādod iespēja energokopienām veidoties, dažādoties un augt, proti, jāgādā par skaidriem un saskaņotiem satvariem, vispārējo informētību un taisnīgu attieksmi, līdz minimumam jāsamazina regulatīvie un administratīvie šķēršļi visos konkrētajos enerģijas tirgos un nozarēs, jāsniedz norādījumi par tehniskajiem un finansiālajiem aspektiem, kā arī jāatvieglo piekļuve finansējumam. Atbalsts spēju veidošanai var vēl vairāk veicināt energokopienas profesionalizāciju un autonomiju, un to izstrādes tehniskie rīki ir būtiski energokopienas vispārējai ieviešanai. Atbalsts pašvaldībām un

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/955 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido Sociālo klimata fondu un groza Regulu (ES) 2021/1060 (PE/11/2023/REV/1 ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj>).

⁶ Komisijas Ieteikums (ES) 2023/2407 (2023. gada 20. oktobris) par enerģētisko nabadzību (C/2023/4080 ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

⁷ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: Lētākas enerģijas rīcības plāns. Enerģētikas savienības patiesās vērtības atraisīšana: lētas, efektīvas un tīras enerģijas nodrošināšana ikvienam Eiropas iedzīvotājam, COM(2025) 79 final, Brisele, 26.2.2025.

⁸ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: Tīras rūpniecības kurss – kopīgs konkurētspējas un dekarbonizācijas ceļvedis” (COM(2025) 85 final).

⁹ COM(2026) 115 final.

¹⁰ Sk. Pilsoņu paneļdiskusijas par energoefektivitāti 9. un 10. ieteikumu, [Energoefektivitātes paneļdiskusija — Pilsoņu iesaistes platforma](#).

jo īpaši energokopienų sekundārajām struktūrām vai federācijām var būt efektīvs veids, kā paātrināt to attīstību un spēju iesaistīties resursietilpīgākos sociāli un tehnoloģiski inovatīvos projektos.

- (9) Atjaunīgās enerģijas pašpatēriņš saskaras ar specifiskiem šķēršļiem tādās jomās kā finansējums, atļauju piešķiršana, piekļuve tīklam un administratīvā sarežģītība. Šie šķēršļi nesamērīgi ietekmē mājsaimniecības ar zemiem ienākumiem un mazos patērētājus. Lai nodrošinātu iekļautību, ir būtiski šādi aspekti: vienkāršošana; atļauju izsniegšanas vienoto kontaktpunktu integrācija un vienas pieturas aģentūras; specifisks finansiālais atbalsts; trešo personu finansējums vai kolektīvais finansējums, piemēram, līzings, energosnieguma līgumi vai kopienas investīciju shēmas. Ja tiks izveidota saskaņota pieeja energokopienām un enerģijas kopīgošanai visā Savienībā, tas palīdzēs apmainīties ar paraugpraksi un ieviest inovatīvus uzņēmējdarbības modeļus pāri robežām. Šādas saskaņotas pieejas izveidē noderīgi ir vienoti principi attiecībā uz definīcijām, atalgojumu, tīkla integrāciju un patērētāju aizsardzību.
- (10) Samērīga un nediskriminējoša attieksme un specifiska palīdzība tīkla pieslēguma procedūrās un pieteikumu iesniegšanā atvieglo atjaunīgo energoresursu ražošanas iekārtu piekļuvi tīkliem.
- (11) Enerģijas kopīgošana apvienojumā ar pieprasījuma reakciju, slodzes pārbīdi vai enerģijas uzkrāšanu var nodrošināt izmaksu ietaupījumus gan patērētājiem, gan energosistēmām. Tam nepieciešama piekļuve uzskaites un patēriņa datiem un datu sadarbībai.
- (12) Saskaņā ar Komisijas vienkāršošanas un labāka regulējuma programmu šā ieteikuma mērķis ir sniegt dalībvalstīm praktiskus norādījumus, kā nodrošināt, ka tiek saskaņīgi, samērīgi un iedzīvotājiem draudzīgi īstenoti Savienības tiesību akti par energokopienām un pašpatēriņa shēmām, tostarp enerģijas kopīgošanu.
- (13) Dalībvalstīm jāvienkāršo energokopienų un pašpatēriņa shēmu izveidi, darbību un attīstību reglamentējošās administratīvās procedūras un ziņošanas prasības. Īstenošanai būtu jābalstās uz esošajām struktūrām un digitālajiem rīkiem, nodrošinot saskaņotību, izmaksefektivitāti un minimālu administratīvo slogu piegādātājiem, patērētājiem un valsts iestādēm.
- (14) Lai atbalstītu dalībvalstis šā ieteikuma īstenošanā, Komisija plāno veikt vairākus pasākumus par labu energokopienų turpmākai attīstībai un ieviešanai Savienībā un atbalstīt Savienības tiesību aktu īstenošanu. Šie pasākumi ir izklāstīti rīcības plānā šā ieteikuma pielikumā,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

Dalībvalstīm tiek ieteikts veikt tālāk izklāstītos pasākumus.

1. Kad stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 8. punktu, **nodrošināt saskaņību starp aktīvā lietotāja un atjaunīgo energoresursu pašpatērētāja jēdzieniem**¹¹, ciktāl tas skar tiesības un pienākumus, kas relevanti individuālam atjaunīgo energoresursu

¹¹ Kas definēti Direktīvā (ES) 2018/2001.

pašpatēriņam¹² un enerģijas kopīgošanai¹³, un nošķirt šīs kategorijas no komercaktoriem, tajā pašā laikā nodrošinot pieklūstamību ikvienam iedzīvotājam, tai skaitā ģimējiem, daudzdzīvokļu namu iemītniekiem, mazaizsargātām māsājniecībām un enerģētiskās nabadzības skartajiem, piemēram, sievietēm un citām diskriminācijas apdraudētām un nesamērīgi skartām grupām.

2. **Skaidri nošķirt atjaunīgās enerģijas energokopien¹⁴ un iedzīvotāju energokopien¹⁵ jēdzienus**, ciktāl tas skar dalības struktūras, pārvaldības prasības un mērķus, un izcelt, kādas ir konkrētu energokopien veidu īpašās priekšrocības un ieguvumi, lai nodrošinātu to savstarpēju saskaņotību un skaidrību par to mērķi.
3. Transponējot un īstenojot grozošās Direktīvas (ES) 2024/1711 15.a panta noteikumus, **izveidot veicinošu satvaru aktīviem lietotājiem, kas rīkojas kopīgi**, kurš atbilst individuālu atjaunīgo energoresursu pašpatērētāju tiesībām, kas noteiktas Direktīvas (ES) 2018/2001 21. pantā, un aktīvo lietotāju tiesībām, kas noteiktas Direktīvas (ES) 2019/944 15. pantā.
4. Pilnībā transponēt ES tiesību aktus, kas attiecas uz energokopienām un pašpatēriņu¹⁶, un īstenot veicinošus satvarus, kas sekmē energokopien turpmāku attīstību **visā siltumapgādes un dzesēšanas nozarē, elektroenerģijas nozarē un ēku renovācijas nozarē** un līdz ar to palīdz energokopienām sniegt ieguldījumu Savienības vispārējo renovācijas un atjaunīgās enerģijas mērķrādītāju sasniegšanā.

Pārvaldība un uzraudzība

5. Izstrādāt **nacionālo energokopien un pašpatēriņa stratēģiju**, tostarp novērtējumu par potenciālo devumu ES enerģētikas mērķu sasniegšanā līdz 2030. un 2040. gadam, pamatojoties uz potenciāla un šķēršļu novērtējumu saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 21. panta 6. punktu un 22. panta 3. punktu, un ziņot par progresu, izmantojot integrētos progresa ziņojumus par nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem.
6. Uzdot kompetentajai iestādei vai struktūrai regulāri un, iespējams, koordinācijā ar Eiropas Komisiju **novērtēt un uzraudzīt, kāds ir energokopien un pašpatēriņa finansiālo, sociālo un vidisko ieguvumu potenciāls un ietekme**, kā sokas ar šķēršļu likvidēšanu ģeogrāfiskā un demogrāfiskā griezumā, kādiem vajadzētu būt plašākiem rīcībpolitikas mērķiem vai mērķrādītājiem energokopien un pašpatēriņa attīstības ziņā, tostarp izmantojot no attiecīgajām ieinteresētajām personām savāktos datus un saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 15.b pantu veikto kartēšanu.

¹² Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 21. pantu.

¹³ Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 15.a pantu.

¹⁴ Kas definētas Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 16. punktā.

¹⁵ Kas definētas Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 11. punktā.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu, jo īpaši 2. panta 8., 10.a un 11. punkts, 15. un 15.a pants un 16. pants, un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), jo īpaši 2. panta 16. punkts, 21. pants un 22. pants.

7. Ieviest **visaptverošus un atjauninātus nacionālos energokopieniu reģistrus**, ko var izmantot, lai izsekotu atbilstībai, projektu datiem un organizatoriskajām iezīmēm, tajā pašā laikā neuzliekot nesamērīgas maksas vai administratīvās prasības saistībā ar konkrētām enerģētikas darbībām.
8. Rīkojot **regulāras apspriedes un strukturālu dialogu**, šā ieteikuma īstenošanā iesaistīt patērētājus, tostarp enerģētiski nabadzīgas mājsaimniecības, īrniekus un sociālo mājokļu iedzīvotājus, sociālos partnerus, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, uzņēmumus, vietējās iestādes, energokopienas un/vai to pārstāvjus.

Atļauju piešķiršana un sistēmu integrācija

9. **Atcelt atļauju piešķiršanas procedūras maza mēroga saules fotoelementu un uzkrāšanas iekārtām**, ieviest pasākumus, kas saistīti ar siltumsūkņiem, elektrotransportlīdzekļiem un elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktiem, un vienkāršot saistītos tīkla pieslēgumus, nosakot konkrētus un saprātīgus termiņus galalietotāju un energokopieniu informēšanai un atceļot administratīvās prasības un regulatīvos šķēršļus¹⁷ kontaktozetei pieslēdzamām un uz balkoniem izvietojamām saules fotoelementu iekārtām ar jaudu līdz 800 W.
10. Nodrošināt savlaicīgas, pārredzamas, samērīgas un vienkāršas **tīkla pieslēguma procedūras** saskaņā ar priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko attiecībā uz atļauju piešķiršanas procedūru paātrināšanu groza Direktīvas (ES) 2018/2001, (ES) 2019/944 un (ES) 2024/1788 (COM(2025) 1007 final), proti, atļaut atgūt vai samazināt finansiālā nodrošinājuma depozītu, ja ir izpildīti gatavības kritēriji, noteikt konkrētus termiņus energokopieniu un galalietotāju informēšanai par procedūrām, izmaksām un apstiprinājumiem, sniegt īpašu palīdzību vai norādījumus par pieteikumiem un, ja iespējams, atvieglot administratīvās un tehniskās prasības, vienlaikus piemērojot nediskriminējošu un samērīgu attieksmi saskaņā ar piemērojamo Savienības regulējumu.
11. Nodrošināt, ka tīkla operatori savos tīkla attīstības plānos ņem vērā pašpatēriņa un energokopienas darbību paredzamo izaugsmi un ietekmi, lai būtu iespējamas apsteidzošas investīcijas.
12. Ja tīkla jauda ir nepietiekama un ja tas ir tehniski iespējams, saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 6.a pantu **nodrošināt, ka energokopienas un galalietotāji, kas piedalās enerģijas kopīgošanas shēmās, var noslēgt elastīgu tīkla pieslēguma līgumu ar sistēmu operatoriem**, kad tie ekspluatē uzkrāšanas iekārtas vai panāk augstu vietējā pašpatēriņa līmeni.
13. Dot iedzīvotāju energokopienām tiesības pārvaldīt **slēgtus sadales tīklus** saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 16. panta 4. punktu un 38. panta 2. punktu, bet atjaunīgās enerģijas energokopienām — attīstīt un ekspluatēt atjaunīgās **siltumapgādes un dzesēšanas tīklus** savā darbības zonā.

¹⁷Sk. arī priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko attiecībā uz atļauju piešķiršanas procedūru paātrināšanu groza Direktīvas (ES) 2018/2001, (ES) 2019/944 un (ES) 2024/1788, COM(2025) 1007 final.

Standartizēta pieeja enerģijas kopīgošanai

14. Nodrošināt iespēju kopīgot enerģiju vienā un tajā pašā tirdzniecības zonā vai ierobežotākā ģeogrāfiskajā apgabalā un **mudināt valstu regulatīvās iestādes novērtēt vietējās enerģijas kopīgošanas elastības potenciālu** saskaņā ar tīkla topoloģiju un izmantot šo informāciju, piemērojot izmaksas atspoguļojošas tīkla maksas.
15. **Nodrošināt**, ka saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 15. un 16. pantu un Direktīvas (ES) 2018/2001 21. un 22. pantu **enerģijas kopīgošanā iesaistītajiem galalietotājiem un energokopienām nepiemēro nesamērīgas un diskriminējošas procedūras, prasības vai piegādātāju pienākumus.**
16. **Paredzēt nosacījumus, kas palīdz valstu regulatīvajām iestādēm pārraudzīt, kā tiek pildīts uzdevums atcelt fiksētas piegādes maksas, kas pārsniedz enerģijas kopīgošanas dēļ radušās tiešās izmaksas.**
17. **Izraudzīties kompetento valsts iestādi, kuras uzdevums ir informēt** par enerģijas kopīgošanu, tostarp nodrošināt palīdzības dienestu, operatīvo enerģijas kopīgošanas organizatoru sarakstu, brīvprātīgo līgumu paraugus un tehnisko, juridisko, ekonomisko un praktisko informāciju.
18. Nodrošināt, ka kompetentās iestādes ievieš vienkāršus, pārredzamus un digitālus enerģijas kopīgošanas vienošanos **reģistrācijas procesus** un ka tad, ja enerģijas kopīgošanā iesaistīto galalietotāju skaits pārsniedz noteiktu daudzumu, tas ir obligāti jāklasificē kā iekšējā enerģijas kopīgošana, lai palīdzētu racionalizēt saziņas un reģistrācijas procesu.
19. Pieņemt enerģijas kopīgošanas realizācijai nepieciešamu sadarbībspējīgu, drošu un standartizētu pieeju **datu pārvaldībai un apmaiņai.**
20. Nodrošināt, ka relevantie **uzskaites dati tiek darīti pieejami gandrīz reāllaikā¹⁸, proti, vismaz tikpat īsā laikā kā nebalansa norēķinu periods, kas definēts Enerģijas tirgus regulas¹⁹ 2. panta 15. punktā, un ka programmatūras rīki tiek darīti pieejami** visām relevantajām pusēm, tostarp galalietotājiem, piegādātājiem un attiecīgā gadījumā enerģijas kopīgošanas organizatoriem un energokopienām, t. sk. enerģijas kopīgošanas un elastības pakalpojumu atbalstam.
21. Nodrošināt, ka **statiskās enerģijas kopīgošanas formulas²⁰ var periodiski pārskatīt un ir pieejamas galalietotājiem, un veicināt pakāpenisku pāreju no statiskām uz dinamiskām enerģijas kopīgošanas formulām,** lai optimizētu vērtību gan energosistēmai, gan enerģijas kopīgošanas dalībniekiem.
22. Dot iespēju valstu regulatīvajām iestādēm ieviest **“regulatīvās smilškastēs”**, kur var eksperimentēt ar sadali un uzskaiti ar dažādiem skaitītājiem un dažādās vietās, ar sadales metodēm, tarifu struktūru, balansēšanas atbildību, datu apmaiņu un norēķiniem, kā arī patērētāju aizsardzību un nodokļiem.

¹⁸ Kas definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 26. punktā.

¹⁹ [EUR-Lex - 02019R0943-20240716 - LV - EUR-Lex.](#)

²⁰Kad veido enerģijas kopīgošanas iniciatīvu, ir jāvienojas par īpašu formulu, pēc kuras nosaka, kā kopīgotā ražošana tiks ieskaitīta konkrētu enerģijas kopīgošanas dalībnieku enerģijas rēķinos. To sauc par kopīgošanas koeficientu vai kopīgošanas formulu.

Ieguvumi, kas ļauj maksimāli palielināt pašpatēriņa vērtību

23. Paātrināt **viedo skaitītāju ieviešanu** saprātīgā termiņā un ieviest sadarbspējīgas datu apmaiņas sistēmas, lai nodrošinātu precīzus pašpatēriņa mērījumus, rēķinu izrakstīšanu un optimizāciju.
24. Nodrošināt, ka par elektroenerģijas pārpalikumu, kas netiek pašpatērēts aiz skaitītāja vai kopīgots, var saņemt **taisnīgu atlīdzību, kuras pamatā ir tirgus signāli** un kas atspoguļo šā pārpalikuma vērtību gan patērētājiem, gan sistēmai.
25. Izstrādājot operacionālā atbalsta shēmas tīklā ievadītajai pašražotajai elektroenerģijai, apsvērt iespēju ieviest **tirgus piemaksas, kas stimulē pašpatēriņa optimizāciju**, tostarp izmantojot enerģijas kopīgošanu.

Piekluve konkrētiem enerģijas tirgiem

26. Īstenot **elastīgus licencēšanas režīmus**, kas ļauj energokopienām sadarbībā ar balansatbildīgo pusi, kas definēta Regulas (ES) 2019/943 2. panta 14. punktā, piegādāt enerģiju vai sniegt elastības pakalpojumus galalietotājiem.
27. **Veicināt sadarbību ar piegādātājiem un agregatoriem**, kas definēti Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 19. punktā, lai atvieglotu enerģijas tirdzniecību vai elastību energokopienai vai galalietotāju vārdā, kuri slēdz elektroenerģijas pirkuma līgumus, izmanto savstarpējas tirdzniecības mehānismus vai slēdz elastības pakalpojumu līgumus, vienlaikus nodrošinot, ka tiek ieviestas drošības klauzulas, kas energokopienas, aktīvos lietotājus un atjaunīgo energoresursu pašpatērētājus sargā no tā, ka ietekmīgāki tirgus dalībnieki ļaunprātīgi izmanto savu stāvokli.
28. Nodrošināt, ka minimālie solījuma lielumi, līguma termiņi, tirgus piekļuves modeļi un pirmiskvalifikācijas **prasības vietējiem energopakalpojumu tirgiem** ir tādas, ka mazākiem agregāti aktīvi, ko pārvalda energokopienas vai enerģijas kopīgošanas grupas, var piedalīties vai nu tieši, vai ar agregatora starpniecību, un izveidot “regulatīvās smilškastes”, lai testētu un pielāgotu šādus tirgus struktūras elementus kontrolētā vidē.

Piekluve publiskajam un privātajam finansējumam

29. **Sniegt investīciju atbalstu** integrētām sistēmām, tostarp maza mēroga saules fotoelementu iekārtām, uzkrāšanas vai atjaunīgās siltumapgādes un dzesēšanas sistēmām, arī ēku renovācijas programmu ietvaros, kas vērstas uz neaizsargātām kopienām.
30. Apsvērt iespēju piemērot samazinātas PVN likmes vai atbrīvojumus konkrētām augstefektīvām, tīrām siltumapgādes sistēmām, kā arī saules enerģijas paneļiem saskaņā ar PVN Direktīvu 2006/112/EK par pievienotās vērtības nodokļa likmēm, kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2022/542.
31. **Pilnībā izmantot esošos Kohēzijas fondus un citu relevantu Savienības finansējumu**, kas pieejams 2021.–2027. gada plānošanas periodā, un citus finansēšanas instrumentus, lai sniegtu finansiālu atbalstu energokopienām un

pašpatēriņa shēmām gan pilsētu, gan lauku apvidos, ogļu ieguves reģionos pārejas posmā vai citos reģionos, kurus īpaši skar pāreja uz dekarbonizētu ekonomiku.

32. **Apzināt, kur dažādos aprites cikla posmos trūkst finansējuma, un ieviest īpašas energokopienām domātas finansēšanas programmas un instrumentus, jo īpaši sēklas finansējumu (pirms)izstrādes posmā.**
33. **Nodrošināt, ka līdztekus vispārējām finansēšanas programmām un īpaši atjaunīgās enerģijas un energoefektivitātes projektiem paredzētiem finansēšanas instrumentiem tiek izveidoti īpaši satvari, kas atvieglo energokopienų piekļuvi finansējumam²¹, jo īpaši ar energokopienų federāciju starpniecību.**

Izpratnes veicināšana un atbalsts spēju veidošanai

34. **Veicināt kopienas enerģijai un enerģijas kopīgošanai veltītu tematu iekļaušanu izglītībā un apmācībā, tostarp profesionālajās mācību programmās, jo īpaši sadarbojoties ar universitātēm, arodizglītības un tehniskajiem institūtiem un mācekļības programmām, ko atbalsta “Erasmus+”, Prasmju pilnveides pakts un tā plaša mēroga prasmju partnerības atjaunīgās enerģijas jomā un Eiropas Sociālais fonds Plus.**
35. **Atbalstīt jauniešu un sabiedrības iesaistes iniciatīvas un pasākumus, kuros iesaistīti lauku un attālo kopienu pārstāvji, lai palielinātu informētību, veicinātu paradumu maiņu un sekmētu iedzīvotāju līdzdalību energokopienās, pašpatēriņu un enerģijas kopīgošanu.**
36. **Skaidri un pietiekami savlaicīgi informēt par gaidāmajām tarifu struktūras un atlīdzības mehānisma izmaiņām, nodrošināt pārejas periodus un norādījumus patērētājiem par izmaiņu ietekmi un pavērtajām iespējām.**
37. **Lietī izmantot esošās vai veidot jaunas vienas pieturas aģentūras vai līdzīgus mehānismus, lai energokopienām un patērētājiem nodrošinātu vienotu tiesšaistes un, ja iespējams, fizisku kontaktpunktu, kur saņemt visaptverošas un lietotājdraudzīgas tehniskas, juridiskas, administratīvas, ekonomiskas un finansiālas konsultācijas, instrukcijas, vadlīnijas un materiālus, piemēram, paraugveidlapas, un iespēju iesniegt pieteikumus un sekot līdzī atļauju, licenču un atbalsta shēmu progresu.**
38. **Sniegt vadlīnijas, zināšanu apmaiņas iespējas, tehniskus norādījumus un projektu vadības apmācību pašvaldībām, lai palielinātu to iesaisti un atbalstu enerģijas kopīgošanas un energokopienų projektiem, kuros iesaistītas enerģētiski nabadzīgas mājsaimniecības, kā arī tādu infrastruktūras ziņā intensīvu projektu izstrādei kā kopienas virzīta siltumapgāde un dzesēšana.**
39. **Popularizēt energokopienų federācijas un sekundārās struktūras un atbalstīt spēju veidošanu, lai tās varētu sniegt ar enerģiju saistītus pakalpojumus, un atvieglot vietējām energokopienām piekļuvi finansējumam un tehniskās palīdzības pakalpojumiem.**

²¹ Piemēram, izmantojot maza mēroga finansējumu, izpratnes veicināšanu vai atbalstu pieteikumu iesniegšanai.

Reģionālā un pārrobežu sadarbība

40. **Padarīt iespējamu pārrobežu iesaisti** iedzīvotāju energokopienās un atjaunīgās enerģijas energokopienās un apzināt, vai ir iespējams veidot pārrobežu energokopienas, jo īpaši pierobežas reģionos, un novērst juridiskus vai administratīvus šķēršļus, kas kavē kopējas investīcijas, kopīgu tīkla izmantošanu vai enerģijas kopīgošanu pāri robežām.
41. **Apsvērt energokopienų integrēšanu esošajās makroreģionālajās stratēģijās un attiecīgajos rīcības plānos** ar kohēzijas politikas instrumentu un Savienības fondu atbalstu.

Sociālā iekļautība

42. Pienācīgi definēt jēdzienus **“faktiska kontrole”, “autonomija” un “sociālie, ekonomiskie un vidiskie ieguvumi”**, kas minēti atjaunīgās enerģijas energokopienų definīcijā Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 16. punktā un iedzīvotāju energokopienų definīcijā Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 11. punktā, lai nodrošinātu, ka šo jēdzienu izmanto sabiedrība un ka tas tiek izmantots sabiedrības labā, samazinātu administratīvās darbības energokopienų dibināšanas brīdī un palielinātu uzticēšanos šim jēdzienam.
43. Veicināt **trešo personu un kolektīvus enerģijas kopīgošanas finansēšanas modeļus**, tostarp ar energokopienų starpniecību, lai padarītu pašpatēriņu pieejamu īrniekiem, mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem un neaizsargātām mājsaimniecībām.
44. Veicināt neapgrūtinošus līdzdalības modeļus — varianti, kad nerodas iepriekšējas izmaksas; mērķtiecīgs, tehnisks, finansiāls un administratīvs atbalsts enerģētiski nabadzīgajiem, īrniekiem, sociālo mājokļu iemītniekiem un personām ar invaliditāti²²; piekļūstami nedigitāli iesaistīšanās un atbalsta kanāli.
45. Iekļaut gan **samērīgus un iekļaujošus atlases kritērijus**, gan sociālās atbilstības un novērtēšanas kritērijus, lai energokopienų varētu iesniegt piedāvājumus **atjaunīgās enerģijas publiskajās izsolēs, atbalsta shēmās un publiskajā iepirkumā vai koncesijās** atjaunīgo energoresursu izvēršanai.
46. Novērtēt distributīvo ietekmi, lai nodrošinātu, ka energokopienų un enerģijas kopīgošanas shēmu izmaksas un ieguvumi tiek sadalīti taisnīgi un nerada neizdevīgus apstākļus tiem patērētājiem, kuri izvēlas nepiedalīties.
47. Nodrošināt, ka sabiedrībai paredzētā informācija ir pieejama arī personām ar invaliditāti saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā noteiktajām piekļūstamības prasībām.

Digitalizācija un inovācija

²² Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā noteiktajām piekļūstamības prasībām.

48. Nodrošināt, ka energokopienām un galalietotājiem ir **piekļuve relevantajiem energosistēmas un patēriņa datiem** saskaņā ar piemērojamajām Savienības datu aizsardzības un sadarbības prasībām, jo īpaši tām, kas noteiktas saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 24. pantu.
49. Veicināt **atvērtā pirmkoda digitālo platformu, piekļūstamu²³ un piemērotu programmatūras rīku un standartizētu saskarņu** izstrādi un izmantošanu, kas dod iespēju galalietotājiem un energokopienām kopīgot enerģiju, prognozēt pieprasījumu un sniegt elastības pakalpojumus, kā arī sniegt atbalstu energokopienas plānošanai, vienlaikus nodrošinot kiberdrošību un datu aizsardzību.
50. Veicināt inovācijas partnerības un publiskā un privātā sektora sadarbību, kuras gaitā testē digitālus, uz MI balstītus un viedtīklu risinājumus energokopienās un enerģijas kopīgošanas grupās “regulatīvo smilškastu” vai pilotshēmu ietvaros, kas ļauj mācīties darot.

Briselē, 30.4.2026

*Komisijas vārdā –
Dan JØRGENSEN
Komisijas loceklis*

²³Sabiedrībai paredzētām saskarnēm jābūt pieejamām arī personām ar invaliditāti saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā noteiktajām piekļūstamības prasībām.